

Oasen for enden af vejen

Med en Fiat Palio gennem Sahara

Sahara. Luk øjnene og forestil dig, at du er der. Klitter i ørkenen så langt øjet rækker. Lange kamelkaravaner på vej gennem det røde hav af sand. Kolde nætter med glimtende stjerner. Det lyder som et rigtigt eventyr, men kan drømmen om at komme dybt ind i Sahara gå i opfyldelse, når det eneste man råder over er en lille Fiat Palio? Og har man overhovedet nogen chance for selv at finde vej gennem verdens største ørken? Tag med, når Jakob og Charlotte gør forsøget og hør, hvad der venter dem ved oasen for enden af vejen.

TEKST OG FOTO: JAKOB ØSTER

Eventyrbyen Tozeur

»Det kan ikke lade sig gøre«. Hver eneste af de fem tunesere, vi spørger i den eventyrlige tunesiske berber-by Tozeur, hvor vi befinder os, svarer det samme. At køre gennem Sahara i vores latterlige lille tohjulsstrukne undskyldning af en bil kan vi godt glemme alt om, mener de. Vi skæver nervøst hen mod vores lille bil. En Fiat Palio, som modellen hedder, må være en af de mest skrabede biler, der nogensinde er kommet ud fra samlebåndet på Fiat-fabrikkerne, hvilket desværre siger ikke så lidt. Ikke ligefrem nogen machobil. Snarere tilhører den kategorien »nem lille bil at parkere, når man skal ind til byen og drikke caffè latte«.

Gennem utallige kolde danske vintermåneder har vi ellers drømt om at rejse ind i Sahara. Ind til

kamelkaravanerne i de enorme gyldne sandklitter. Derind, hvor berbere rider på araberhingste i solnedgangen. Og derind, hvor stjernerne i de kølige, romantiske ørkennætter lystigt glimter ned til os. Nu står vi her, så tæt på målet, og får at vide, at det ikke kan lade sig gøre med den bil vi nu engang har lejet.

Vi forlader Tozeurs eksotiske virvar af æselkærrer, små røde knallerter nærmest blottet for kubik og byens venlige kutteklædte berbere med farverige hovedbeklædninger og lægger deres formanende ord om, hvad der kan lade sig gøre i deres lands store ørken, bag os. Vi sætter kursen mod syd med stort S, som i Sahara.

Men til at begynde med er det nu ikke ørken, der opsluger os. Landskabet

skifter karakter fra sand til noget, der minder om fygesne over en stor bundfrossen sø. Et mildest tal overraskende syn her ikke langt fra ækvator. Men vi er nu ikke havnet midt i et gigantisk fatamorgana, og det er selvfølgelig ikke sne, der omgiver os. Chott El-Jerid hedder området, som vi på en forhøjet dæmning drøner igennem. Det er en 5.000 kvadratkilometer stor indtørret saltsø, som ser mindst ligeså tørstig ud, som den omkringliggende ørken.

Hr. og Fru hakkebøf

Da det hvide landskab, der ligner en luftspejling, holder op, når vi frem til Douz, som er den sidste by, der er indtegnet på vores kort, før Saharas sand helt tager over. I Douz myldrer det med kameler og turister og turister på kameler. Klitterne lige her er godt

Stort billede: "Sea of sand". Det bløde sandlandskab strækker sig mange hundrede kilometer og langt ind i Libyen og Algeriet.

Billede øverst: Grusvej holder op med at være en retvisende betegnelse for det vi kører på, og vejen omdannes til en sandkasse.

Billede nederst: Dybt inde i verdens største sandørken ligger oasen. Her tager Charlotte en svømmetur i det 40 grader varme vand, der opvarmes fra varme kilder.

nok hverken højere eller smukkere end dem ude ved Vesterhavet, men det er her på grænsen mellem civilisation og Sahara, at busserne har adgang, så turoperatørerne har kronede dage med at trække Hr. og Fru hakkebøf rundt på kameler lige udenfor byen. Vi betragter nedslåede de lange rækker af kameler, der vuggende trasker ud af byen med deres last af japanere iklædt fuld safariuniform, med kursen sat mod landskaber, der forhåbentlig er mere ophidsende end området omkring parkeringspladsen. Kald os bare idioter, men lige dér midt i virvaret beslutter vi, at vi må og skal på rigtigt eventyr. Forudsat altså, at det kan lade sig gøre at få bugseret vores caffè-latte-Fiat dybere ind i Sahara.

Men her i Douz er beskeden fra de lokale, vi spørger, den samme: »I når aldrig frem til Ksar Ghilane«, som oasen godt 100 kilometer inde i Sahara hedder. »Sandet er for højt til jeres lille bil«, siger de. Lidt hjælp får vi dog. Vores frygt for at fare vild i ørkenen viser sig nemlig at være ubegrundet. En lokal fortæller, at det med at finde vej ikke er noget problem. »Bare følg den eneste grusvej, der er«, siger han, »det er lige ud hele vejen«. Det lyder jo let nok. Så skal vi bare have knoklet bilen gennem sandet.

Efter at have antastet et utal af landsbyboere, der alle uden undtagelse er iført kutter med sjove, spidse hætter og næsten lige så sjove små, spidse fipskæg, lykkes det os endelig at finde en smilende berber, der tror, at vores

projekt kan lykkes. »It has been done«, siger han. Han tænker sig om et kort øjeblik og tilføjer med et grin: »Just remember - you must go fast through the sand«. Vi smiler. Måske kan det alligevel lade sig gøre.

Ind i Sahara

Solen brænder uophørligt, og det tørre ørkensand blæses mod vores forrude og hvirvles op over bilens tag. Lige efter vi er kørt fra hovedvejen, passerer vi et afsidesliggende raffinaderi, hvorfra den evige ild brænder fra et højt rør, men derefter ser vi intet tegn på liv. Ingen landsbyer. Ingen el-master. Ingen vejskilte. Kun en ensom sydgående grusvej omgivet af sand, sand og atter sand. Her er tørt og varmt som på en brødrister i helvede. Heldigvis har vi masser af vand. Faktisk er vores lille Fiat så tungt lastet med mineralvand på flaske, at vi snildt kunne starte vores egen oase. Hvis vi kører fast, har proviantmesteren Charlotte sørget for, at vi har vand nok til at overleve omkring en måned i bilen. Ikke at det er nødvendigt, for fra tid til anden møder vi en modkørende Land Rover på vej hjem fra ørkensafari.

»Har I brug for hjælp?« spørger vi, og indser hurtigt, at bemærkningen er lige lovlig dumsmart, taget i betragtning, at hverken vores patetiske donkraft eller vores alt for små salondæk kan finde nævneværdig anvendelse på deres monstrøse Land Rover. Men vand har vi da baljevis af. De fire turister inde i den hvide Land Rover kigger mistroisk ud på vores lille bil. De er punkteret på vej

Billede yderst til venstre: Tozeur er en eventyrlig by, hvor det vrirler med kuttelædte berbere, hyggelige små gader med gamle huse og folk der kører rundt på æselkærrer blandt de handlende.

Billede midten: Berber med venlige øjne, som vi mødte i Chebika, nær Tozeur. Berber betyder "fri mand" og er betegnelse for en befolkningsgruppe der lever omkring Sahara.

Billede nederst til venstre: Vores lille kamelkaravane gør holdt ved et gammelt romersk fort to kilometer fra oasen. Vores kamelfører gør klar til at sende en af hans fem daglige bønner op mod Allah.

Billede til højre: I solnedgangen på vej hjem til oasen kaster vores kameler lange skygger over sandhavet.

hjem fra ørkensafari, og deres chauffør, der ligner en, der har overlevet mindst tre ørkenkrige, knokler for at få skiftet dæk. De takker pænt nej til vores tilbud om hjælp. Vi skynder os videre, inden situationen bliver for akavet.

Grus bliver til sand

Grusvej holder snart op med at være en retvisende betegnelse for det, vi kører på. Efterhånden som vi kommer dybere ind i Sahara, er mere og mere sand føjet ind over vejen og har omdannet den til en sandkasse. Risikoen for at fare vild er heldigvis minimal. Selv de steder, hvor vejen kun er et spor i sandet, er vi kun én gang i tvivl om, hvad vej vi skal. Vejen deler sig pludseligt i to på vej op ad en stor bakke! Lidt parlamentering ender med en rekognoscering til fods, som heldigvis viser, at vejene mødes igen nogle hundrede meter længere fremme på den anden side af bakken. Så vi fortsætter. Bilen skøjter igennem sandet, og vi husker at køre stærkt, når sandet er højest, som vi har fået besked på. Adrenalin pumper. Hvem fanden gider trække os fri, hvis vi kører fast, spørger vi os selv. Værst er det, når sandet er højt og ujævnt fordelt hen over vejen. Alt for tit banker vi undervognen ned i sandet, når vi fræser derudaf og forhjulene pludselig forsvinder ned i et hul. Heldigvis er sand et taknemmeligt materiale at kolliderer med, og der sker tilsyneladende ikke noget med bilen.

»Der er ingen regler for hvor i Tunesien, I må tage bilen hen«, sagde manden hos Hertz et par dage forinden, da vi lejede bilen. »Bare I selv kan få den ud igen, hvis I kører væk fra asfaltvejene«. Vel ikke helt urimelige betingelser, når tosser som os finder på at køre ind i Sahara, tænker vi, mens vi med klamme håndflader fræser gennem sandet. Samtidig er det sgu skide skægt. Ørkenfræs for fuld fart i en lille Fiat i Sahara. På vej mod en oase. Lidt ude på kanten. Lidt ud over det sædvanlige. Vi mærker suset. Vi smiler og giver den gas.

Pludselig ser vi geder. En græssende flok, der ernærer sig fra de beskedne buske, der nu er begyndt at dukke op fra sandet. Et tegn på, at vi endelig nærmer os oasen mange timer efter, at vi forlod asfaltvejen. En skægget gedehyrde med solbrændt læderhud vinker smilende til os midt fra flokken. Han ligner noget fra begyndelsen af tid, men afsløres dog af den skinnende sølvgrå 'made in Hong Kong'-ghettoblaster, han bærer under armen.

Oasen for enden af vejen

Ud af ingenting åbenbarer oasen sig. Fra at være en lille, grøn plet i den franskbrødsfarvede ørken vokser den sig større efterhånden, som vi kommer tættere på, og til sidst udgør den en magisk frodig palmelund her langt inde i verdens største sandørken. Som Las Vegas' glimtende lyshav vokser sig ud af Nevada-ørkenen, vokser Ksar Ghilanes frodige palmelund sig her ud af Sahara.

"....derefter ser vi intet tegn på liv. Ingen landsbyer. Ingen el-master. Ingen vejskilte. Kun en ensom sydgående grusvej omgivet af sand, sand og atter sand."

Først da vi er næsten helt fremme ved den forjættende oase, kører vi fast. Vores små salondæk pisker, som en elpisker i en kop vand, rundt uden at møde modstand, mens bilen hjælpeløst graver sig dybere ned i sandet. Nærmest inden situationens alvor går op for os, er hjælpen allerede kommet. Her helt inde ved oasen er der masser af firhjulstrækkere, og en af dem har set os køre fast og er allerede på vej for at hjælpe os. På under fem minutter får han os trukket fri.

Foran »Camping Paradise« holder ti hvide firhjulstrækkere på rad og række i sandet foran campingpladsens kæmpe nomadetelte. Vi klemmer den lille sorte Fiat ind for enden af rækken, trækker håndbremsen og puster ud. »Til lykke«, siger en chauffør, da vi træder ud. Han står ved sin vogn og pulser på en smøg, »I er de første, der er nået helt herind i en almindelig bil i 14 dage«.

Et par turister glør muggent på os. Det ødelægger åbenbart lidt af deres dyrekøbte Land Rover-eventyr, at vi selv har klaret turen med vores latterlige lille køretøj.

Området er som taget ud af en tegneserie. En lille oase midt i Sahara omgivet af bløde bølger af sand, der strækker sig herfra og langt ned gennem Algeriet og Libyen. Vi må knibe os i armen for at forsikre os om, at dette sted virkelig eksisterer, og ikke blot er en luftspejling.

Svømmetur i ørkenen

En varm kilde forsyner en idyllisk, naturlig svømmepøl med knap 40 grader varmt vand. Det er kildens fortjeneste, at oasen er opstået her. Palmerne rundt om vandhullet tilbyder her midt på dagen svalende skygge fra den brændende ørkensol. Her er ingen andre turister, så vi har det magiske vandhul helt for os selv. Vi hopper i og svømmer gennem et kort stykke af Sahara. 25 meter bryst i halvkogende vand inde i den største ørken på kloden. Syret.

Da vores ven solen står lavt på himlen, og skyggerne bag klitterne begynder at gro, kan ørkenaktiviteterne begynde. Fra at have oasen nærmest for os selv myldrer det nu med firhjulstrækkere, der ankommer fra Douz og fra de omkringliggende desert-camps for at tage del i løjerne i sandet. Ørkenen summer af aktivitet. 40 turister glør ud over 15 firhjulstrækkere, 12 kameler, 10 quadbikes (motorcykler med fire overdimensionerede dæk) og et par fuldblods araberhingste, der på et lille areal faldbydes til turisterne.

På kamel i solnedgangen

I en lille karavane bestående af seks kameler rider vi et par kilometer gennem Sahara til det efterladte romerske fort Ksar Ghilane, som oasen er opkaldt efter. En enkelt gang gør vores kamelfører holdt, breder sit bedetæppe ud over en af de gyldne klitter og sender sine bønner op mod Allah. Lys og skygge vekselsvirker i sandet bag de uendeligt mange klitter, efterhånden som solen sidste stråler rammer dem. Til sidst bliver skyggerne bag vores kameler så lange, at de ligner fantasidyr fra et Dalí-maleri.

Natten er smuk og kold. Februar er i det hele taget ikke nogen specielt lun måned i Tunesien, og om natten er det

Praktiske oplysninger

Generelt: Rejsen fandt sted i februar 2005. Vi var på charterrejse en uge til Sousse med det hedengangne selskab Joy Travels. For kun kr. 1.700 pr person fik vi fly og ferielejlighed med køkken og havudsigt i en uge i Sousse. Joy Travels gik i 2006 konkurs, men mange andre charterselskaber flyver fortsat til Tunesien. En uges charter kostede dengang nogenlunde det samme som flybilletten alene.

Billeje: Vi lejede bil hos Hertz i Sousse i 5 dage. Vi tilbagelagde i bilen ruten Sousse – Kairouan – Chebika – Mides – Tamerza – Tozeur – Douz – Ksar Ghilane – Matmata – Sfax – Sousse. Bemærk at kørsel med tohjulsstrukket bil i Sahara generelt frarådes, at fremkommeligheden er stærkt sæsonvarierende pga. sand og blæst, og at turen gøres fuldstændigt på eget ansvar.

Overnatning: Vi nåede hele repertoire igennem på blot en uge. Ferielejlighed i Sousse. Hyggeligt turisthotel i marokkansk stil bygget op om en atriumgård med kakler i Tozeur (150 kr./nat/dbl.vær.). Berbertelt i Ksar Ghilane (sovesal 50 kr./person/nat). Troglodythotel i Matmata (underjordisk hule, kendt fra bl.a. den første Star Wars film, her lever de levende under de døde - iflg. et lokalt ordsprog, 75 kr./nat/dbl.vær.).

Berberer diskuterer verdenssituationen i en lille landsby som vi passerer i vores minimalistiske Fiat et sted i det sydlige Tunesien.

eddermame koldt. Hold da kæft, hvor vi fryser. Stjernerne funkler og blinker bredt og lystigt over himmelhvælvingen, som de sig hør og bør i en ørken. Men andet end sjælen varmer de sgu ikke. Vores berber-nomadetelt er kæmpestort med murede vægge og et tykt filtag. Men uden varme. Teltet er egentlig en sovesal med ti senge. Men på denne tid af året har vi teltet helt for os selv i den iskolde nat.

Blod og is

Natten i teltet viser sig at blive en af de koldeste, vi nogensinde har oplevet. Om morgenen er vores drikkevand frosset til is. Mine fingre er så forfrosne og følelsesløse, at jeg kommer til at snitte en ordentlig flænge i en af dem, da den strejfer en metalkant, mens jeg snører mine sko. Med blodet fossende ud løber jeg i morgenkulden over til den varme

kilde og propper fingeren ned i den. Smerten jager ind i kroppen, og det føles som om den er havnet lige lukt i helvede, da den rammer det fyrre grader varme vand. Men snart hjælper det. Efter at jeg har sundet mig lidt i selskab med solen, der samarbejdsvilligt står op og maler Sahara rød, forbereder vi os mentalt på de kommende stressfyldte timer, vi skal tilbringe i Fiat'en for at komme tilbage på hovedvejen. Den har klaret turen godt, vores lille bil, og vi er begyndt at holde af den. Nu skal den blot tage os hjem. Hjem fra et spændende eventyr, der ikke havde været helt det samme uden vores egen lille caffè-latte-bil.

Og hjemturen? Tja, vi kører fast en enkelt gang, men kan heldigvis selv skubbe os fri. Uden øvrige problemer når vi tilbage til asfaltvejen. Derfra kommer vi let videre på flere tunesiske eventyr.

Folkersenprisen

AF LARS MUNK

Folkersenprisen bliver hvert år uddelt på generalforsamlingen. Her følger de ord vores formand Lars Munk havde at sige til forsamlingen om dette års vinder.

Folkersenprisen er en pris til minde om en af klubbens stiftere, Poul Folkersen, der blev udnævnt til æresmedlem kort før sin død 4. august 2000. Denne hædersbevisning uddeles til et klubmedlem, der gennem årene har dyrket rejselivet i Poul Folkersens ånd, en person der ved et særligt energisk og grænsesøgende rejseliv er nået langt bort fra de gængse turistområder og har fået en grundig indsigt i lokale forhold. Endvidere lægges der vægt på, at oplevelser og erfaringer på passende vis er blevet videregivet til både klubben og resten af samfundet.

Alle kan foreslå kandidater, men hvem der modtager prisen afgøres af en jury bestående af et tomands udvalg: formanden for De Berejstes Klub (p.t. Lars Munk) og sidste års prismodtager (Jesper Grønkjær). Har man fået Folkersenprisen én gang, har man karantæne i tre år og kan altså tidligst få den igen tre år senere. Dette sikrer dels en vis rotation, dels at den nyeste prismodtager ikke bliver inhabil ved valget af sin efterfølger. Tidligere modtagere har været Claus Qvist Jessen, Lone Friis Larsen, Claus Andersen, Arne Runge, Rasmus Krath, Pia og Poul Saabye, Gerner Thomsen, Henri Madsen og som nævnt Jesper Grønkjær.

Prisen uddeles hvert år i forbindelse med generalforsamlingen og består – ud over af selve æren – i år af et kontant beløb på kr. 2.000.

Jeg er klar over, at der er rigtig mange af klubbens medlemmer, der aldrig har

mødt Folkersen – inkl. mig selv – men jeg ved også, at stort set alle klubbens medlemmer har hørt om den gale mand: Poul Folkersen. For nærværende vil jeg ikke gå yderligere ind på personen Folkersen, men blot konstatere, at man skal være lavet af noget helt specielt for at få tildelt Folkersenprisen.

Årets prismodtager minder måske ikke rent umiddelbart om Folkersen – hverken i rejsefilosofi eller af udseende. Men vedkommende opfylder til fulde de punkter, som jeg mener, er at rejse i Folkersens ånd. En person, som via grænsesøgende rejseliv er nået langt bort fra de gængse turistområder, og som har fået en grundig indsigt i lokale forhold. Det har modtageren i hvert fald gjort, og modtageren er ikke bleg for – af og til – at smække en artikel i Globen om sine oplevelser.

Det der er lidt anderledes ved dette års Folkersensprismodtager er, at personen ikke blot rejser i fysisk forstand, når hun (for det er en hun) er ude at rejse. På rejsen tager hun fra tid til anden sjælen ud af kroppen og får en meditativ flyvetur. Dette sker, når hun i perioder af 10 dage (10 timer om dagen!!) får den ultimative kontakt med sig selv via meditationskurser rundt om i Indien. Hvorefter hun drøner ud på en eller anden skole og får 5-6 timers intensiv hindi-undervisning i et par måneder.

Lad mig tillade at citere fra et af hendes rejsebrev. Indien: 2007/08 (glædesrus efter at have været på meditationskursus):

Varanasi: Jeg har før badet i Ganges floden, men oppe nordpå, i Rishikesh, hvor den stadig er ren. I Varanasi er den simpelthen klam; vandet er grumset, beskidt og forurenat og har ind imellem

grønt skum på overfladen, og når jeg før har været ude at sejle har jeg kun rørt vandet med min lillefinger, og derefter desinficeret den.. Der er ikke grænser for hvad der bliver dumpet i den. Men jeg skal sige jer det var fantastisk at bade der i morges! Jeg svømmede fra den ene bred til den anden, hvilket tog omkring en halv time (med nederdel, det var ikke nemt), og jeg kunne sagtens være blevet i længere. Dog kunne jeg mærke der var et eller andet i vandet der ikke var alt for godt for mine øjne og lunger, og desuden var det rigtig ubehageligt hver gang noget stødte mod mig. Det var nemlig lige efter Manikarna Ghat, Indiens vigtigste sted for ligbrænding, og herfra bliver resterne fra bålene smidt i floden, samt hele lig af de personer der ikke må brændes, som f.eks. babyer, gravide kvinder og hellige mænd. Nå, men på trods af dette har vi en Ganges-aftale igen næste søndag. :-)

Citatet vidner om en rejsende, der går på kompromis med sig selv, for at opleve noget unikt – f.eks. at svømme rundt i Ganges i Varanasi, blandt forurening og ligstumper...

Mine damer og herrer – det er mig en stor glæde på klubbens vegne at kunne overrække Folkersen-prisen 2009 til medlem nr. 252 Malaika Malmos. Med æren følger et kontant beløb på kr. 2.000, som kan bruges på nye rejseoplevelser. Desværre kan Malaika ikke være til stede i dag, idet hun er på 3 mdr. rejse i Sydamerika – efterfulgt af 3 mdr. til... Indien.

Et stort tillykke til Malaika.

